

Prof. Dr. Büyükkıışı Ağaoğlu Agayev Azerbaycan ülkesinin baş hocası olduğu kadar Türk Dünyası için de yeri doldurulamaz doktor, hoca ve bilim adamıdır. O benim için hep farklı insan, hep büyük insan olmuştur. Ona olan sevgimiz ve saygımız daim olacaktır. Tüm hekim arkadaşlarıma onun deontoloji yazısını okumalarını öneriyorum. Bu yazı hocanın Cerrahi Kitabının girişinden alınmıştır.

Prof. Dr. Ali ÖZDEN

Cerrahi Hastalıklar

Azerbaycan Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından eğitim amaçlı onaylanmıştır. (3. Baskı / Bakü - 2007)

Sevgili Aileme, şifa verdiğim ve maalesef bazen yardım edemediğim İnsanlara, öğrencilerime ve meslektaşlarıma,

B. A. AGAYEV.

ÖNSÖZ

Günümüzde cerrahi alanda gelişen teknoloji daha bilimsel çalışma imkanını artırmıştır. Tabii ki geleneksel diagnostik ve terapötik işlemlerdeki yeniliklerin tıp fakültesi eğitim ve öğretimine yansması tıp öğrencileri ve genç doktorlar için önemli olmuştur. Bu bakımdan "cerrahi hastalıklar" kitabının yeniden gözden geçirilmesi, 3 kitabının yazılması ve yayılması gerekli bulunmuştur.

Kitapta yenilenmiş yeni diagnostik ve tedavi metotları, transfizyoloji, onkoloji, immünoloji, genetik ve onların cerrahi

hastalıkların kliniğine yansımadaki önemliliği gösterilmiştir. Önceki kitaptan farklı olarak patolojik hastalıkların anlaşılmasını kolaylaştıran resimler ilave edilmiştir.

Kitapta gösterilen diagnostik ve cerrahi yöntemler dünyanın sayılı cerrahi merkezlerinin tavsiyeleri ve benim tecrübelerime dayanılarak hazırlanmıştır.

Bu kitabın tıp sahasında önemli olabileceğini ümit ediyorum ve sizlere saygılarımı sunuyorum.

B. A. AGAYEV

TIBBİ DEONTOLOJİ

Genel konular

Tıbbi deontoloji problemleri ile ilgili tıp eserlerinde yeteri kadar bilginin olmasına rağmen bu konuda fikir tartışması yapmak hiç de kolay değildir. Deontoloji olmadan tıp alanında yapılan hiçbir çalışmada başarısı sağlanamaz. Doktorlarla hasta arasında yaşanmış ilişkilerin diğer mesleklerde olması ve doktorlukta olan deontoloji kurallarının anlatılmasında bu problemlerin diğer mesleklerle sıkı ilgisi ve onların tıbbi deontolojiye olan etkisinin göze alınması gösterildiği kadar kolay olmuyor.

Gelişmiş bilim sayesinde yeni tıbbi biyo-etik problemler ortaya çıkmıştır. Tıbbın şu anki durumunda yeni diagnostik ve tedavi yöntemlerinin hazırlanmasında ve tatbikinde diğer meslek gruplarında çalışan kişilerin (mühendisler, kimyacılar, genetikçiler, fizikçiler v.s.) bu alana olan ilgileri bugünün gerçeğidir. Bu durumda tıp alanındaki “doktor-hasta” ilişkileri daha geniş manevi ve hukuki, sosyal problemleri moleküler biyolojinin tekniği v.s. yeniliklerini kapsamıştır.

Cerrahin faaliyetinde tıbbi deontoloji kurallarını onun yaşadığı zamanın gelişmişlik seviyesi, halkın manevi hususiyetleri v.s. dikkate alınmadan uygulanması mümkün değildir.

Yazarın düşüncelerine ve yorumlarına dayanan bu bölümde cerrahın yüksek profesyonelliği, yeni teknoloji ve ameliyat yöntemlerinden asıl olarak ortaya çıkan etik problemler, doktor-hasta ilişkisi ile hocanın cerrahi branşına, edebiyatın, sanatın, samimi kelimelerin etkisi ve bunların hastalarının tedavisinde nasıl önemli rol oynadığı kısaca da olsa anlatılmıştır.

Tıbbi etik, biyo-etik ve deontoloji anlamları genel manada yakın olsa da bunların arasında farklılıklar mevcuttur. Buna göre etiğin “Altın” esasları doktorluk mesleğine tavsiye edilmiştir. Bazı bilim adamları deontoloji’nin etik’ten farklı olarak doktorluk mesleği çevresinde tatbik olduğunu düşünürler. Deontolojinin hususileşmiş (cerrahlık, pediatri, dahiliye v.s.) sahaları olduğu halde etik tüm mesleklerle uygulanır.

Bio-etik terimi 1969 yılında V. R. Potter tarafından teklif edilmiş ve “doktor-hasta” ilişkisinde tedavi yöntemlerinin seçilmesinde (transplantoloji’de, estetik cerrahide, cinsiyet değişmelerinde, kürtajlarda, genetik kodlaşmalarda v.s.) hastaların isteklerine ve hastanın şahsi karakterine saygı duyulması ve bunların mevcut kurallara uygun olması gibi hususları içerir. Burada ahlaki, hukuki, dini kurallar göz önüne alınır.

Tıbbi biyoloji, genetik gibi alanlarda ilerleyiş özellikle transplantolojide yeni teknolojinin gelişmesine sebep olmuştur. İç organların nakli ile ilgili her yıl binlerce ameliyat yapılmakta ve sayıları artmaktadır. Bu sahanın gelişmesi ile ilgili yeni ahlaki, etik ve hukuki problemler ortaya çıkmıştır. Bu zamanda organ nakli cerrahi yöntemlerle yapılmakta ancak organların donörlerden alınmasında problemler yaşanmaktadır. Parenkimatoz organların donörden biyolojik ölüm (organın akut iskemisinde) olmadan naklinde daha faydalı olduğu hesap edilir. Bu maksat için en yararlı donör travma neticesinde beyin faaliyetleri durmuş, yalnız kalp faaliyetleri devam eden insanlardır.

Buradan çıkarılan etik ve deontoloji sonuçlar bir çok problemlerle ilgilidir.

1-Beyin faaliyetleri durmuş yalnız kalp faaliyetleri devam eden hastanın diğer organlarının başka hastaya nakli. Anlaşıldığı gibi bu işlemin yapılması hiç de kolay olmuyor. Burada donörün yaşam faaliyetinin kaybolması için zamanında gerekli kararların verilmesi çok önemlidir.

Bazı ülkelerde bu problem çok basit olduğu halde bazı ülkelerde zorluklar yaşanmaktadır.

2-Organ nakline ihtiyacı olan hastaların sayısının donör olabilecek insanların sayısından çok olması.

3-Böyle durumlarda organ naklinin sırada olan hastaların endikasyonu’na göre karar verilir.

Bu problemlerin (ahlaki, hukuki, insan hakları, dini v.s.) çözülmesinde Birleşmiş Milletler ve Milli Kanunlar kabul olmuştur.

Deontoloji tıp alanına XIX yüzyılın ortasında (1843) İngiliz bilim adamı S. Bentham tarafından dahil edilmiştir.

Deontoloji (yunanca “deon” “deontes” - gerekli “logos” ilim) tıp elemanlarının kendi mesleklerinin manevi, etik bakımdan yerine getirilmesinde doktor-hasta ilişkisinden bahseden bilimdir. Deontoloji kelimesi tıp alanına yeni dahil olsa da doktor-hasta ilişkisi ve felsefesi çok eski zamanlara dayanmaktadır.

Hipokrat tarafından yazılmış ve bugüne kadar bütün dünya doktorları için kanun sayılan “Hipokrat Yemini” tıbbi deontolojinin çok eski zamanlardan geldiğini belli eder. Hipokrat’ın yazılarındaki “Yemin”, “Kanun”, “Doktorluk Hakkında”, “Doğru Ahlak”, “Eski Tıp Hakkında” v.s. bölümler tıbbi deon-

tolojiye aittir. Doktorluk etiği hakkında Galen'in, Selzan'ın yazılarında da bahsedilmiştir.

Ortaçağda doktorluk etiği'nin manevi prensiplerinin olgunlaşmasında İbni Sina'ın (Avicenna) yazılarının büyük katkısı olmuştur. Onun "Doktorluk Mesleğinin Kanunları" kitabında hastaya göre ayrıcalıklı yanaşılması gösterilmiştir.

Deontoloji prensipleri doktorluk mesleğinin bütün branşları ile ilgilidir. Doktorun etik davranarak hastaya yaklaşması, onu sabırla dinlemesi, doğru muayene etmesi, yapılan muayenenin ve teşhisin doğru koyulmasında profesyonellik, hastaya gösterilen ilgili v.s. doktor-hasta ilişkisinin esası olsa da, bu problemin ortadan kalkması için yeterli değildir. Tıbbi deontoloji prensipleri doğrultusunda doktorun kültürünü, bilgisini artırması, hastanın iyileşmesi için bütün imkanları uygulaması, meslektaşlarına iyi davranması, kendi başarılarından gurur duyması, başarısızlıklarından ders alması, merhametli olması gerekir.

Cerrahi hastaların ve hastalıkların karakterleri ve cerrahi yöntemlerin seçilmesi bu branşı diğer branşlardan ayırır. Yüksek profesyonellekle geçen operasyonlar bile dokuların travmasına, organizmada fizyolojik dengelerin az veya çok derecede bozulmasına sebep olur. Cerrahi ameliyat her organizmada farklı değişiklikler yapabilir.

Cerrahların diğer doktorlardan farklı çalışma yöntemleri vardır. Hastanın muayenesi, ameliyat endikasyonları, tanının doğru koyulması, doğabilecek problemlerin halledilmesi cerrahlar için çok önemlidir.

Doktor cerrahi hastalıkların ve akut başlamış hastalıkların muayenesinde ve tedavisinde hastanın durumunu samimi duyguları ile anlamaya çalışmalıdır. Tabiatın insana hediye ettiği duygulardan biri de merhametli olmasıdır. Cerrah için merhamet duygularının daha yüksek, daha güçlü olması hastaların iyileşmesinde çok önemlidir. Yorgunluk, düşünmek, uykusuzluk psikolojik ve fiziksel gerginlik zor ameliyatlarda yapılması gibi faaliyetlerle çok yoğun hayat geçiren cerrah, çok zaman özel hayatını unuttur, hayatın asıl anlamını hastaların iyileşmesinde görür. Bazen çok zor ve uzun süreli ameliyatlardan sonra biraz dinlenmek isteği ile eve gelen cerrahın yeniden zor ameliyat yapması gerekebilir.

Tekrar ameliyat odası, tekrar gergin geçen saatler v.s. böylelikle tüm hayat süresince insanların sağlığı için verilen mücadeleye. Bu durum cerrahlarda psikolojik sıkıntılar yaratmaz.

Muhtemelen bunları göz önüne alarak Dünya Cerrahlar Cemiyetinin logosunda "Cerrahlık hayat verir." sözü yazılmıştır. Cerrahi klinikte en önemli durumlardan biri de ameliyattan önce hasta ve onun yakın akrabaları ile yapılan konuşmanın deontolojik olarak önemlidir. Hasta cerraha güvenmelidir. Doktorun profesyonelliği, konuşma tarzı, kültürlü davranışı, mantığı hastaya güven vermelidir. Genelde ameliyat öncesi hasta ve yakın akrabaları için şu sorular önemlidir.

1-Ameliyat kesin gerekli mi?

2-Ameliyat yapılmadan hastanın tedavisi mümkün mü?

3-Ameliyat başarılı olacak mı?

Bu soruları cevaplandırmak her zaman kolay olmamaktadır. Ameliyat zamanı ve sonraki ilk günlerde beklenmedik ve hastanın gidişatında son derece kritik durum yaratan, bazen ölümle bile sonlanabilen durumlarla karşılaşılır. Hastanın bunu önceden bilmesi onda ameliyata karşı korku oluşmasına ve onu kurtaracak tek tedavi yöntemi olan ameliyattan vazgeçmesine neden olabilir.

Doktor her gün kültürleri, psikolojileri, meslekleri birbirinden farklı olan hastalarla karşılaşır. Bu hastalarla yapılan diyalogda onların kendi karakteristik duyguları dikkate alınmalıdır. Bütün durumlarda hastaya moral verilmelidir. Ancak hastalığı ve yapılacak ameliyat ta basit bir olaymış gibi anlatılmamalıdır. Cerrahın vazifesi yapılacak ameliyatın hastanın iyileşmesine yardım edeceği konusunda hastaya güven vermektir.

Kanser olan hastalarla yapılacak diyalog kolay olmuyor. Benign ve malign tümörlerin tedavi yöntemi cerrahi ameliyattır. Bu gibi durumlarda hastaya malign tümörü olduğunu söylemek imkansız olur. Bu durumda farklı iki yöntemle yaklaşmak gerekir.

1-Doktor hastaya malign tümörü olduğunu söylememeli midir?

2-Hastanın kendi hastalığını ve bu hastalığın prognozunu bilmeye hakkı var mıdır?

Hastaya malign tümörün varlığını bildirmek bu kötü habere hazır olmayan hastada endişeye, psikolojik bozukluklara, depresyona sebep olabilir. Belirli bir zaman geçtikten sonra hasta kendi hastalığını anlamış olacaktır. Psikolojik olarak hazır olmayan hastaya söylemek deontolojik bakımdan doğru değildir.

Örnek olarak iki büyük bilim adamının kansere yakalandığındaki tepkilerine bakalım.

Sigmoud Freud kansere yakalandığını öğrendiğinde “Bunu bana söylemeye hiçbir hakkınız yoktur.” demiştir.

Genetiğin babası olan G. Mendel kansere yakalandığında doktordan tanının kesin koyulmasını istemiş ve kanserin ölümle sonuçlandığını bildiğinden “Bu doğal olandan kaçılmaz haldir” demiştir.

Fransız doktoru A. Trusso’dan “Doktora ne gereklidir?” sorusuna “Çok sağlıklı düşünce, biraz nezaket ve cesaret gerekir” diye cevap vermiştir. Trusso’ya tekrar sorulduğunda “Peki bilgi?” “Evet oda bazen gerekebilir.” demiştir.

Burada Trusso çok bilgisi olan, ancak bu bilgisini pratikte uygulamaya cesaret edemeyen, sağlıklı düşüncesi, nezaketi olmayan doktorun başarılı olamayacağını anlatmak istemiştir.

Bu bölümde deontoloji bakımından önemli olan sorulara genel cevap verilmektedir. Bir daha gözden geçirelim.

1-Cerraha gerekli hususiyetler:

Merhamet: Doktor hastanın derdini düşünmeli onun ve ailesinin karşılaştığı zorlukları unutmamalıdır. Örneğin “Derdin acısı ne kadar çok paylaşırsa o kadar da teselli getirir”.

Yardım severlik ve samimiyet: Genç doktorlar bazen asık suratlı, samimiyetsiz ve konuştuğu cümlelerdeki sert ifade nedeniyle kendisinin farklı anlaşılmasına sebep olur. “Çabuk olun.” “Beni çok hasta bekliyor.” “Benim acelem var.” v.s. sözlerle hastayla konuşmak doğru değildir.

Doktor hastayı ve ailesini hastalığın ciddiliğiyle korkutmamalıdır. Doktor rahatsızlık duysa da bunu saklamaya çalışmalıdır. Tam tersi olarak acele etmeden hastayı dinlemesi, muayene ederken dikkatli olması, hastada doktora karşı güven hissini artırır.

Ünlü Azerbaycan şairi Samet Vurgun’un bu sözlerini hatırlamak uygun olurdu:

“Mihriban, sıcak bir sözle uçar dertler, geçer gamler.”

“Unutmamak lazım ki doktorun çok hastası olabilir, ancak size gelen hastanın tek doktoru var oda sizsiniz.” Bu söze değer vermek lazımdır.

Sabırlı ve dayanıklı olmak: Cerrah ameliyat zamanı sakin, sinirli olmadan işlem yapmalıdır. Ameliyat zamanı bek-

lenmedik durumlarla karşılaştığında stres yapması, kötü konuşması, hemşireleri, diğer personeli içerisinden çıkılmaz bir vaziyete sokar. Sakin, kendine çeki düzen veren cerrah kabiliyeti kendinde bulmalıdır.

Hastanın cerrahı yetersiz bulması cerrahta gerginlik yaratmamalıdır. Cerrah onun hakkında konuşulan olumsuz düşüncelere sabır göstermeli ve böyle durumlarda hasta ve yakınları ile tartışmamalıdır.

Bazen cerrah istemediği halde; mide veya karaciğer safra yolları kanserinin ilerlemiş evresinde veya laparotomiden sonra hastanın durumu kötüleşir, karaciğer, böbrek yetmezliği ortaya çıkar ve gerekenlerin yapılmasına rağmen ameliyattan sonraki günler ölümle sonlanabilir. Burada hastanın ölümüne sebep onun ağır ve ümitsiz hastalığı olmuştur. Doktorlar tarafından hiçbir yanlış yapılmamıştır. Böyle hallerde bazen hastanın aile üyeleri hastanın kötü durumu ve ameliyatın tehlikeli olması hakkında ilk konuşmalara bakmayarak doktoru suçlamaya başlarlar (“Sağlıklı adamı öldürdüler” “Bunlar doktor değil, kasaplar.”) v.s. Bu konuda tartışmak onlara cevap vermek gerekmez.

Kararlılık-cerrah için gerekli duygudur: Doktor gerektiğinde çabuk karar vermeli, sorumluluğu kendi üzerine almasını bilmelidir. Verilmiş bu karar vaziyete uygun ve esaslı olmalıdır. Ancak bu diğer profesyonel meslektaşlarının fikrini almaması anlamına gelmez.

Doğal kabiliyet: Tabiatın insanlara bu veya diğer sahalarda hediye ettiği doğal kabiliyet v.s. kendi kendine ilerlemez. Bu doğal kabiliyeti ilerletmek doktorun yüksek profesyonelliğine bağlıdır.

Goethe’nin: “Başarının yüzde biri kabiliyet, yüzde doksan dokuzu zahmettir.” sözleri bugün de gerçekliğini korumaktadır.

Cerrahın kendine bakışı: Cerrahın faaliyetlerinde başarı olduğu gibi hataları da olabilir. Bu hataların ortaya çıkardığı problemleri zamanında belirtmek ve çabuk ortadan kaldırmak, hastanın tam iyileşmesini sağlamak, cerrahın mukaddes görevidir. Yapılmış yanlışları unutmamak, aksine onlardan ders almak gerekir.

Cerrah teorik bilgilerini ve tecrübesini, yaptığı yanlışlıkları değerlendirmeyi bilmeli, tecrübeli doktorlardan bilgi almalıdır.

2-Doktora ve cerraha yakışmayan davranışlar

Sorumsuzluk korkulacak davranıştır. Bu duygulara sahip olan insanlar doktor olamaz, Cerrah hiç olamazlar.

Yalancılık, iki yüzlülük, korkaklık, kabalık v.s. cerraha yakışmayan davranışlardır.

Bu gibi davranışları olan cerraha meslektaşları, tedavi ettiği hastaları saygı duymaz, cemiyet içersinde saygı gösterilmez.

Burada peygamber efendimizin hadisleri doktorlara örnek olmalıdır. "Altı halde dikkatli olun: Konuşanda-doğru konuşun, söz verende-yerine getirin, borçlarınızı ödeyin, amaç ve emellerinizde ahlaklı olun, kötülükten kaçının, dedikodu yapmayın".

3-Cerrahların yetiştirilmesi

Cerrahların yetiştirilmesi sağlık bakanlığının en önemli meselesidir. Bugün Azerbaycan'da cerrahın yetiştirilmesi geçmiş Sovyetler Birliğinden kalan metotlarla yapılmaktadır. Lakin tecrübe gösterirken profesyonel cerrahların yetiştirilmesinde problemler çoktur ve sahada yenilikler yapılmaktadır. İlerlemiş dünya tecrübesinin ülkemizde tatbiki artık sonuçlar vermektedir. Cerrahi tekniğe sahip olmak gelecek cerrahların yetişmesinde önemlidir. Teknik hazırlık ilkin olarak küçük, sonra büyük operasyonlarda yardımcılikta başlar. İntörnlerin ilkin hazırlık zamanında yaptığı en küçük ameliyat bile profesyonel cerrahların katkıları ile olmalıdır. Unutmamak lazımdır ki cerrahların yetişmesinde hastaların sağlığını etkileyen hiçbir yanlış olmamalıdır.

Şu anki zamanda geçmiş Sovyetler Birliği ülkelerinde mevcut olan subordinatura ve internatura metodunun cerrahların yetiştirilmesine yeterli olmadığı kesindir. Üniversite bitirmiş doktor, profesyonel cerrah olabilmesi için en az 4-5 yıl uzmanlık eğitiminden geçmeli ve sınav vermelidir.

Ülkemizde de cerrahların yetişmesi için uzmanlık sistemin kabul olması gereklidir.

4-Cerrahlık, edebiyat, güzel sanatlar, tabiat

Bütün insanların bu veya diğer mesleklerde başarılı olmasında, hayatta önemli yer tutmasında, dünya görüşünün artmasında edebiyat ve güzel sanatların rolü çok büyüktür.

Cerrahlar gündelik yaşamlarında edebiyat kahramanlarının bulunduğu psikolojik durumlarla karşılaşılır. Bu gerginliği atmak için edebiyatın rolü büyüktür.

Dayanıklılık, mertlik, ahlak, sabır v.s. hislerin oluşmasında aile terbiyesi ve güzel sanatların, edebiyatın rolü önemlidir. Edebiyat insanlara güç verir, onlara ruh verir, gündelik problemlerden ayırarak insanlara ilham verir. Nizamin'in, Fuzuli'nin, Puşkin'in v.s. okunan eserleri, Michalenjelo, Leonardo Da Vinci'nin, Van Gogh'un, Repin'in v.s. dahi ressamların güzelliği aks ettiren tablolarını seyretmek ve klasik müzik, insanların kalbinde sevinç ve romantik duygular doğurur. Sanki onun kalbinden dünyaya tabiatın güzelliklerini görmek ve merhametli olmak için yeni bir pencere açar. Doğan veya batan güneşin parlak ışıklarını, denizin sakin gökyüzü ile birleşen mavi hattını veya onun sahile vuran coşkun dalgalarını, dağ eteklerindeki yeşillikleri, açılmış renkli çiçekleri, akan çayları, ay yıldızlı geceleri ve tabiatın şair mucizelerini seyretmek, onların güzelliklerini anlamak insanların hoş arzularla yaşamasına, kendi mesleklerinde başarı elde etmelerine yardımcı olur.

Cerrah dünya renklerini ressam gözü ile görmeyi başarmalı, kalbi ile "renkler hafızası" yaratarak seyretmek kabiliyetini terbiye etmelidir. Ressam yaratacağı eserin konusunu, renklerini önceden kalbinde yaratıp, sonra onu tabloya geçiriyor ise cerrah ta karşısında duran ameliyatın yapıma planını defalarca kalbinde, düşüncelerinde birkaç defa tekrar ediyor onun gelecek küçük çizgilerini bile dakikleştiriyor. İç organlarda yapılan operasyonlar, organ nakli, göz ameliyatları, mikro-cerrahinin başarıları asıl anlamda yaratıcılık eserleridir. Bunların hepsi insanlara hayat ve ışıklı dünyayı görmeye imkan verir (A. Necefov).

Tıp fakültesi öğrencileri ve bizim mesleğin gelecek ümidi olan genç cerrahlar;

biz size, doktora gereken deontoloji prensiplerinin bazı problemleri hakkında bilgi verdik. Küçük bir bölümde cerrahın tüm faaliyetini, onun hayat tarzını v.s. anlatmak zordur. Cerrahlık çok zor meslektir. Cerrah tüm hayatını günlerle, aylarla, yıllarla hastaların iyileşmesine harcar. Kendi özel hayatı ikinci plandadır. Ancak unutmamak lazımdır ki başarılı cerrah yalnız kendi mesleği ile değil, yukarıda anlattığımız gibi onu çevreleyen hususlarla beraber olmalı, özel hayatını da seçkin yaşmalıdır. Azerbaycan'ın sayılı filozofu A. Necefov'un sözleri ile "Yalnız bir defa hayata gelip tekrarı olmayan bir ömür yaşayan insan, dünyanın güzelliğinden saadet ve sevincinden ayrı, habersiz olmamalıdır".

Burada yazılan sözler ve düşünceler doktorların gündelik fedakarlıklarına, insanların doktora ve doktorluk mesleğine inancına saygısına sunulmuştur.

Bu fikirler, yazılan kıymetli kelimeler her bir doktorun kalbinde kendi mesleğine olan sorumluluğu ve bu mesleğin sahibi olduğu için gurur hissi yaratır.

Ben ancak en güzel, en temiz duyguları tamamlamak için gönderilmişim.

Hz.Muhammed

Tüm meslekler içinde en fedakar olanı doktorluktur.

Hipokrat

Hipokrat yemini eden her bir doktor o yemine sonuna kadar sadık kalmalı.

Heyder Aliyev

Ruha gıda vermeden bedene ilaç etmek olamaz.

Socrates

İyi yol gösteren en büyük zenginlikten daha kıymetlidir.

Socrates

Sağlıklı olmanın asıl değeri hastalık zamanı bilinir.

Sedi

Doktorun yüzündeki tebessüm hastanın iyileşmesinin başlangıcıdır.

Rolas

İnsanlara hizmet eden tıp güzel sanatların, ilimin birliğidir.

Glayazer

İlaç hastalıktan acı olmamalıdır.

Vinogradov V.N.

Doktorun becerikliliği onda ki başkalarının görmediğini o görür.

German

Sinirli olmak ömrü azaltır.

Nizami Gencevi

Yürekte gelen söz yüreğe yol bulur.

Nizami Gencevi

Herkes senin nasıl görüldüğünü görür, çok az insan senin aslında nasıl olduğunu hisseder.

Nicola Makiavelli

İnsanlarda merhametlilikten üstün olan diğer bir hususiyet bilmiyorum.

Beethoven

Başarılı insana verilen ilk ve son talep hakikate sadık olmaktır.

Goethe

Bilim sahibi olmak için zahmetin gölgesi olmak gerekir.

Balzac

İnsanın serveti kendi benliği olmalıdır.

Atatürk

Çok kolay elde olunan, fakat çok yüksek değerlendirilen nezaketli olmaktır.

Cervantes

Ben bir hakim tanıyorum o vicdanın sakin sesidir.

Handi

Kaderli günlerin dostu, kudretli günlerin de dostu olmaya hakkı var.

Balzac

Alimin doğru sözü ilaçtır. Yanlış sözü ise derttir.

Hz. Ali

ATA SÖZLERİ

-Doktorun kapısı kapalı olmamalı. (Arap)

-Doktorun gücü onun kalbinde, insanlara olan sevgisindedir. (Yunan)

-Doktor olmak insan için en yüksek vazifedir. (İngiliz)

-O adamın ki kesin kararı yoktur doktor olamaz. (Çin)

Azericeden Çeviren: Dr. Arzu Yusifova

Böyükkişi AGAYEV

Böyükkişi Ağaoglu Agayev Azərbaycan Tıp Fakültesi'ni 1949 yılında bitirmiştir. Akademisyen M. E. Mirgasimov'un başkanlığı yaptığı cerrahi kliniğinde cerrahi yan dal yaptıktan sonra Sabirabad ilçesinde dört yıl cerrah olarak çalışmış ve 1954 yılında Moskova'da ikinci tıp fakültesi cerrahi klinikde mastur yapmış, 1957'de doçentlik tezi yaparak Haşterhan Tıp Üniversitesi'ne doçent tayin edilmiştir.

1960 yılında Azərbaycan Elmi Tədgigat Onkoloji Enstitüsündə bölüm başkanlığı yapmış ve 1966'da Moskova'da doçentliğini almıştır.

1968'de Tıp Fakültesinde cerrahi alanda profesör olmuştur. 1973 yılından bugüne kadar cerrahi kliniğinde bölüm başkanlığına devam etmektedir. Bölüm başkanlığı yaptığı cerrahi klinikte 50 kişi doçentlik ve profesörlük almıştır. B. A. Agayev tıp fakültesi için 9 tane ders kitabı, 320 bilimsel makale, kendi keşfettiği cerrahi alanda işlemi kolaylaştıran 7 yenilikle beraber çok sayıda bilimsel çalışmalar yapmıştır. Avrupa Gas-

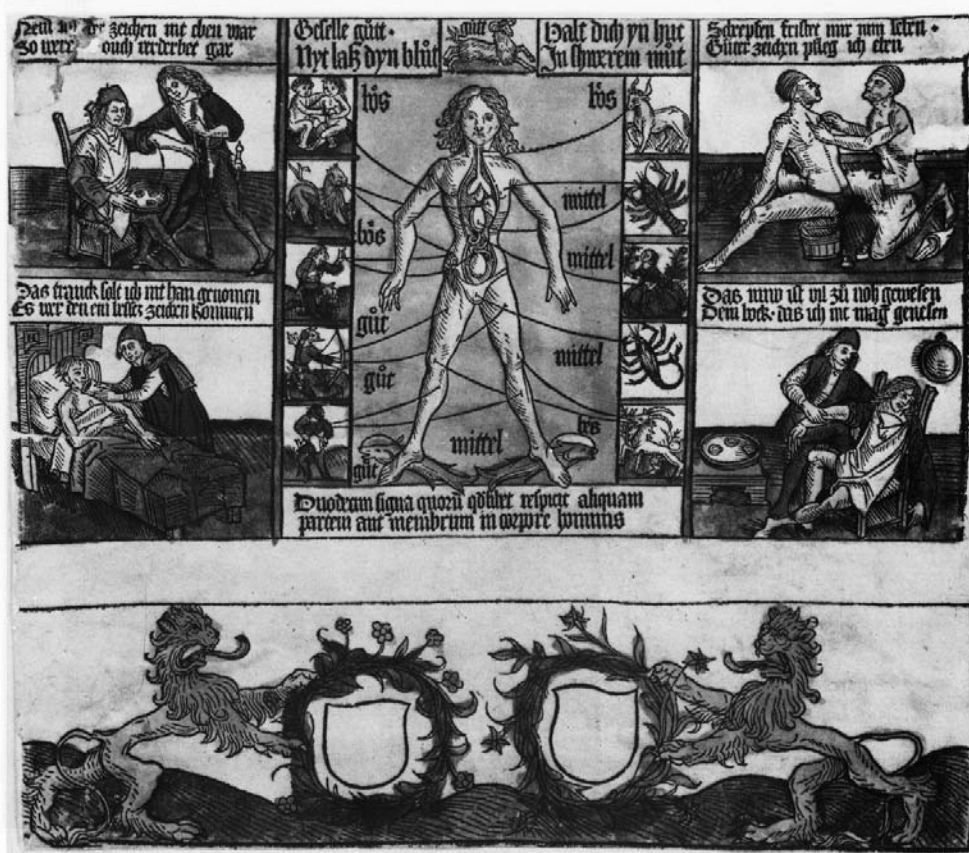
tro-Cerrahlar İlk Yardım Cerrahisi ve Rusya Cerrahlar Derneği'nin üyesidir. Uluslararası Avrasya Cerrahlar ve Gastroenteroloji Derneği'nin başkan yardımcılığını yapmaktadır. Bu derneğin 1997-2003-2006-2008 kongrelerini düzenlemiş ve başkanlığını yapmıştır.

1979 yılında Azərbaycan Emektar Bilim Adamı unvanı verilmiş ve 1989 Milli İlimler Akademisi'nde asıl üyeliğe seçilmiştir.

1988-1999'da İلمي Tədgigat Gastroenteroloji Enstitüsü (1999'da ismi değiştirilerek M. A. Topçubaşov adına İلمي Tədgigat Klinik Təbabet Enstitüsü olmuşdur) direktörüdür.

1991-1995'de Azərbaycan Hükümetinde Milletvekili seçilmiştir. "Cerrahi" dergisini çıkartıp halen başkanlığına devam etmektedir.

1988 yılında devlet tarafından "Ordinaryüs Profesör" unvanı verilmiştir.

SANAT VE BİLİM

15. yüzyıl tahta tasviri kan akıtma noktalarını ve zodyakla olan alakalarını gösteriyor. Hastaların bakımının yapıldığı sahnelerle birlikte. Staatliche Graphische Sammlung, Münih